

NOTITIE

Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs

Auteur : VNG-bureau
 Contactgegevens : (10)(2e) @vng.nl
 Datum : 16 april 2020
 Status : Ter bespreking

Onderwerp

Update aanpak Covid-19 crisis en voortgang afspraken met het Rijk dd 15/4/2020 en aangevuld op 22/4 (zie einde van dit document)

Hieronder puntsgewijs de voortgang van de afspraken met het Rijk over de verschillende dossiers. Voor dit overzicht zijn ook de twee meest recente VNG updates relevant (10 april https://vng.nl/sites/default/files/2020-04/20200409_ledenbrief_coronacrisis-update-nr-4.pdf resp. 17 april https://vng.nl/sites/default/files/2020-04/20200417_ledenbrief_coronacrisis-update-nr-5.pdf).

Continuïteit zorg: uitwerking afspraken loopt.

Op 25 maart 2020 zijn er met het kabinet afspraken gemaakt over de continuïteit van de financiering in het sociaal domein. Vervolgens zijn verschillende themagroepen begonnen met het uitwerken van de afspraken. In deze themagroepen zitten medewerkers van de VNG, het Rijk en ook diverse experts vanuit gemeenten. Over continuïteit van financiering zijn inmiddels afspraken gemaakt, zie <https://vng.nl/nieuws/afspraken-continuïteit-financiering-sd-uitgewerkt>. Over de meerkosten hopen we op korte termijn afspraken te kunnen delen. Ook op de onderdelen PGB, rechtmatigheid en bekostiging van uitgestelde vraag komen op korte termijn antwoorden.

Vervoer: verdere afspraken nodig?

Wmo en jeugd valt onder afspraken continuïteit zorg. In de FAQ's op de VNG-site is dit verder uitgewerkt, zie <https://vng.nl/artikelen/vragen-en-antwoorden-corona-sociaal-domein#Doelgroepenvervoer>. Desondanks zijn er voor veel vervoerders continuïteitsrisico's. Ook is er behoefte aan een Taskforce voor de meer lange termijn vragen. Hierover wordt de komende weken verder overleg gevoerd.

Cultuur: extra steun, onderhandeling loopt

Er is naast de generieke maatregelen (TOZO, NOW, leningen, opschorten van de inning van huren) een fonds van 300 miljoen gecreëerd. Dit lijkt vooral gericht op de grotere, landelijk bekende organisaties. Ook wordt een beroep gedaan op mede-overheden voor medefinanciering. Dit laatste staat haaks op het Bofv van 8 april, waarin het uitgangspunt juist compensatie dóór het Rijk aan gemeenten is (zie ook VNG-update van 17 april). Bij de VNG komen signalen binnen waarbij ook nadrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor de situatie van culturele instellingen in kleineren en middelgrote gemeenten.

Sport: geen extra maatregelen

De economische schade voor de sportsector in de periode half maart tot 1 augustus is geraamd op € 950 miljoen, hetgeen bijna geheel lokaal neerdaalt. Vooralsnog zijn er geen specifieke coronasteunmaatregelen voor de sportsector, die in veel gevallen met tekorten kampt ook na inzet van de algemene rijksmaatregelen. Temeer omdat deze deels niet voor de sport toegankelijk zijn. Oplossingen zouden naast het toepasbaar maken van de regelingen voorts door het Rijk gevonden kunnen worden b.v. indirect/in de sfeer van huurkijtschelding of direct/door middel van financiële compensatie. NOC*NSF heeft op 26 maart gemeld dat een noodfonds noodzakelijk is. Deze landelijke sportorganisatie legt zelf € 4 tot € 5 miljoen bij en roept andere partners op om ook erin bij te dragen. Voorts voert men overleg gericht op coulance door Rijk en gemeenten. De VSG onderhandelt i.o.m. de VNG. Zie ook <https://nocnsf.nl/nocnsf-zet-4-a-5-miljoen-opzij-voor-coronanoodfonds-sport>

Lokale Media: extra geld en overleg afgerond.

Zie VNG-update van 10 april hierboven.

Onderwijs/noodopvang/kwetsbare kinderen: afspraken helder, compensatie gemeenten geregeld.

Overleg afgerond. Zie <https://vng.nl/artikelen/vragen-en-antwoorden-corona-sociaal-domein#Noodopvang>

MOBW/GGZ: richtlijnen helder + afspraken over continuïteit zorg

Voor richtlijnen <https://vng.nl/artikelen/vragen-en-antwoorden-corona-sociaal-domein#Maatschappelijke%20opvang>. De afspraken over continuïteit van zorg zijn ook hier van toepassing

Richtlijnen kwetsbare inwoners en mantelzorg

PM

PGB: richtlijnen helder..

Zie <https://vng.nl/nieuws/pgb-en-de-coronacrisis-maatregelen-en-wijzigingen>

Er volgt nog een uitwerking van de administratie die budgethouders moeten bijhouden.

Er wordt op dit moment gewerkt aan een standaard voor de niet geleverde, maar wel doorbetaalde zorg en de meerkosten vanwege corona en de coronacrisis. Hierbij wordt eerst gekeken welke informatie daadwerkelijk nodig is. Een formulier wordt daarop gebaseerd. De verwachting is dat dit formulier maandag 20 of dinsdag 21 april beschikbaar is. Hierover wordt via VNG en SVB gecommuniceerd. .

Bofv: overleg loopt

Overleg over extra kosten bij gemeenten voor volgende taken: speciale BBZ-regeling en doorbetalen zorgaanbieders sociaal domein (reeds afspraken over gemaakt), extra uitvoeringsdruk bij GGD-en en Veiligheidsregio's, overeind houden maatschappelijk middenveld (cultuur, sport, lokale media), continuïteit in doorbetalen SW bedrijven en leerlingenvervoer, toenemend beroep Bijstand, Bijzondere Bijstand en Schuldhulp, compenseren voor wegvallende ouderbijdrage VVE/Peuterspeelzalen, druk op Veilig Thuis en op de maatschappelijke opvang vanwege dakloosheid.

Bestuurlijk Advies Overleg Covid 19 : doorlopende advisering

Hier worden de voorstellen van het outbreak managementteam (kort) besproken en wordt het kabinet geadviseerd over maatschappelijke effecten van maatregelen. Afgelopen week is gesproken over transitiestrategie in plaats van een afschalingstrategie. Afschaling zou kunnen betekenen dat de maatregelen opgeheven kunnen worden, hetgeen niet te verwachten is de komende tijd. Wel is de verwachting dat de maatregelen gericht kunnen worden ingezet.

Onder andere zijn de volgende vragen gesteld:

- Aan welke voorwaarden dient te worden voldaan voor er sprake kan zijn van het versoepelen of opheffen van maatregelen? NB eerder zijn al genoemd: de RO-waarde (besmettingsgraad) langere tijd onder de 1,0 blijft; het zorgsysteem niet meer overvraagd wordt en zich kan herstellen; er voldoende testcapaciteit is, idem bron- en contactopsporing en meetinstrumenten beschikbaar zijn voor effecten transmissie van het virus, bijv. gericht op schoolgaande kinderen
- Is er een mogelijkheid/wenselijkheid om het transitiebeleid per regio te differentiëren op geleide van de regionale epidemische status?
- Welke prioritering kan worden aangebracht in de maatregelen en hoe dienen deze verder uitgewerkt te worden?

Drie pijlers onder de transitiestrategie:

- het vaststellen van een acceptabele belasting van de IC's en ziekenhuiszorg over een langere periode
- het optimaliseren van de herkenning van coronavirusinfecties en van contactopsporing en contactnotificatie
- bescherming van kwetsbare groepen in de samenleving.

Ook heeft het OMT nog op een aantal specifieke vragen van VWS antwoord gegeven:

- De 1,5 meter afstand van elkaar (naast bij ziekzijn blijf je thuis) voorlopig belangrijk zal zijn om de epidemie te blijven beperken onder personen die nog geen contact gehad hebben met het virus. Dit, tenzij de viruscirculatie met zekerheid sterk onderdrukt is en snelle herkenning van ziektegevallen en hun contacten gegarandeerd is.
- Opheffen verbod om contactberoepen uit te oefenen is een van de maatregelen die naar verwachting als eerste versoepeld zou kunnen worden. Het is nu nog te vroeg om aan te geven wanneer dat exact kan. Deze afschaling moet in combinatie worden gezien met een gericht testbeleid en toepassing van PBM.
- Regionale differentiatie; zijn er regio's waar we eerder kunnen afschalen van de maatregelen? Het OMT stelt dat hier pro- en contra-argumenten voor zijn en adviseert om dit nader uit te werken. Bv. het weer openstellen van eet- en drinkgelegenheden in een enkele regio kan een aanzuigende werking hebben vanuit andere regio's. Ook is de 'catchment area' van scholen voor middelbaar en hoger onderwijs vaak regio-overstijgend. Het OMT geeft aan dat er bijvoorbeeld gekeken kan worden naar het getoetst – met specifieke surveillance omgeven – afschalen van maatregelen per regio

Voor de iets langere termijn: column Leonard Geluk

Zie <https://vng.nl/artikelen/samen-zoeken-naar-antwoorden>

Aanvullingen 22/4/2020

Update corona en meerkosten

Al snel na de lockdown hebben Rijk en gemeenten afgesproken dat de meerkosten als gevolg van corona door het Rijk worden vergoed. Direct is een werkgroep gevormd. De nadere uitwerking blijkt nu van de kant van rijk meer tijd en afstemming te vergen. Uitwerking sociaal domein moet bijv. synchroon lopen met andere domeinen (oa. Wlz). Bovendien moet alles wat geld kost langs de vijfhoek (van betrokken departementen) en wellicht zelfs via MR. Dit leidt tot vertraging en ook wel onzekerheid bij gemeenten, die inmiddels afspraken met aanbieders maken. Ook dienen de eerste 'strubbelingen' zich aan: vallen indirecte meerkosten als gevolg van toename huiselijk geweld er wel onder? Moeten we minderkosten niet aftrekken van meerkosten, zodat er alleen sprake is van netto meerkosten? Kunnen we niet pas naar buiten als alles helder is, inclusief omvang, tijdstip en wijze van compensatie? Streven van gemeenten is nog steeds om in twee fasen naar buiten te treden: eerst om helder te maken wat allemaal onder meerkosten wel of niet valt, vervolgens over de uitvoeringswijze, beide met bestuurlijk commitment (Financiën en ZJO).

BAO Corona

Afgelopen maandag heeft het BAO advies OMT besproken. Zoals inmiddels in de persconferentie van de premier duidelijk is geworden is gekozen voor een eerste voorzichtige versoepeling van de maatregelen. De scholen voor basisonderwijs (incl. speciaal basisonderwijs) en de kinderopvang mogen vanaf 11 mei a.s. weer openen. De onderzoeken in binnen- en buitenland naar de mate van transmissie van het Covid-19 virus onder jonge kinderen geven het vertrouwen dat heropening van scholen en kinderopvang niet zullen zorgen voor een nieuwe piek in de epidemie. Ook het sporten in de buitenruimte voor kinderen in teamverband (geen competitie) wordt weer toegestaan. Voor de jeugd van 12 – 18 jaar wordt de maatregel ook losgelaten onder de voorwaarde van de onderlinge anderhalve meter afstand. De scholen voor voortgezet onderwijs mogen per 1 juni weer opstarten. Scholen moeten zich voorbereiden op de voorwaarde van de social distancing. Helaas is een versoepeling van de bezoeksregeling voor de verpleeghuizen nog niet verantwoord. Tegelijkertijd wordt voor onderwijspersoneel de testmogelijkheid bij klachten ingevoerd.

Met uitzondering van de tandartsen en de mondhygiënist, die aan de slag mogen worden voor andere contactberoepen door bedrijfsartsenvereniging een kader ontwikkeld. De maatregel voor evenementen: wordt verlengd naar 1 september a.s.

Door de VNG vertegenwoordigers in het BAO is aandacht gevraagd voor schrijnende situaties:

1. Dagbesteding, voor zowel mensen zelf als mantelzorgers onhoudbare situatie
2. Bezoeksregeling verpleeghuizen. (Nog geen reden voor versoepeling) Kwaliteit van leven komt ernstig in het geding.
3. Persoonlijke beschermingsmiddelen personeel van de Thuiszorg, mantelzorgers e.d., er ontstaat steeds meer politieke druk (motie ingediend in de raad en vakbonden) RIVM zegt dat het niet nodig is, want klachten = niet werken. Maar cliënten weigeren zorg als er geen PBM is.

Andere deelnemers hebben gepleit voor vroegsignalering, wat betekenen de maatregelen voor de zorg? Ook wordt aandacht gevraagd voor de situatie van kwetsbare kinderen in het VSO. Versoepeling voor 12 – komt eraan maar voor 12+ nog niet. Is meer onderzoek nodig.

Verder vragen de leden van de BAC PG samen met de VNG in een brief aandacht voor de financiële consequentie van de crisis voor de GGD en de JGZ. We gaan er in de brief vanuit dat het rijk gemeenten voldoende compenseert voor de kosten. Voor de concept brief wordt de leden van de BAC PG en de commissie ZJO om instemming gevraagd. Het overleg met het ministerie van VWS wordt gestart.

Tijdelijke adviesgroep sociaal-maatschappelijke gevolgen coronacrisis (1^e bijeenkomst 22/4/2020)

De burgemeester van Amsterdam (Femke Halsema) heeft Algemeen directeur VNG; Leonard Geluk verzocht om deel te nemen aan een tijdelijke adviesgroep sociaal-maatschappelijke gevolgen coronacrisis. De adviesgroep heeft als taak:

- (wetenschappelijke) informatie en signalen te verzamelen over sociale en maatschappelijke problematiek die ontstaat als een gevolg van (de crisisbestrijding) van corona;
- Deze te analyseren en naar ernst en urgentie te beoordelen;
- En hierover het kabinet en het lokale bestuur te adviseren.

Deze adviesgroep is tijdelijk en functioneert uiterlijk tot 1 september ter ondersteuning van het crisisbeleid. Leden van de adviesgroep zijn:

- (10)(2a) (directeur SCP)
- (10)(2e) hoogleraar veiligheid en veerkracht
- (10)(2e) (hoogleraar pedagogiek)
- Wouter Koolmees (minister van sociale zaken en werkgelegenheid)
- Ferd Grapperhaus (minister van justitie en veiligheid)
- Leonard Geluk (VNG)
- Paul Depla (burgemeester van Breda, G40)
- Femke Halsema (burgemeester van Amsterdam, G4) (voorzitter)

Belangrijkste punten die mee zijn gegeven:

1. Financiële zorgen gemeenten
2. Uitgestelde vraag (inhaalslag of verdamping?) / kwetsbaren uit beeld?
3. Capaciteit gemeenten
4. Zorgen omtrent het ontbreken van PBM
5. Verergering financiële problemen inwoners en ondernemers die hun baan verliezen

Meer aandacht voor sociaal-maatschappelijke impact in landelijke besluitvorming

Ten slotte is het belangrijk om te constateren dat de aanpak van de coronacrisis tot nu toe vooral bezien werd vanuit de medische en veiligheidsinvalshoek. Op zich is dat begrijpelijk. Het is nu echter zaak dat er ook meer aandacht komt voor de sociaal-maatschappelijke impact van de maatregelen en huidige situatie. Deze gevolgen zouden een prominentere rol moeten gaan spelen in de landelijke besluitvorming. Hopelijk kan deze adviesgroep hier een belangrijke rol in vervullen.